

Bezwaarschrift Aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling Transferium De Punt.

Aan de gemeenteraad van Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA Vries

Wijster, 10 juli 2019

Hierbij maak ik op basis van cultuurhistorische gronden bezwaar tegen de Aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling Transferium De Punt, opgesteld op 18 april 2019 door BügelHajema Adviseurs in opdracht van de gemeente Tynaarlo.

Om te komen tot een vormvrije m.e.r.-beoordeling stelt de aanmeldnotitie op pag. 10 onder meer het volgende:

“Omdat het plangebied onderdeel is van bestaande infrastructurele verbindingen is er geen sprake van verstoring van de landschapsstructuren of de aanwezige cultuurhistorische waarden. Ook het tracé van de Groningerstraat wijzigt als gevolg van het plan niet.”

“De nieuwe op- en afrit ten noorden van de Groningerstraat zorgen er wel voor dat de A28 breder uitgevoerd wordt ten opzichte van de huidige uitvoering van de weg. De weg komt daarmee verder in het landschap te liggen. Aan de zuidwestzijde komt de oprit juist dicht tegen de A28 aan te liggen.”

“Omdat de op- en afrit wel aansluiten bij de huidige infrastructuur en hiermee niet tot verstoring van de uitstraling van het landschap of de karakteristieke leidt, is geen sprake van verstoring van de cultuurhistorische waarde. Het karakteristiek van het landschap en haar waarden blijven behouden en in het ontwerp van het transferium wordt zoveel mogelijk aangesloten bij landschappelijke elementen en patronen van de omgeving.”

“Er is daarmee geen sprake van belangrijke negatieve milieugevolgen in relatie tot landschap en cultuurhistorie.”

Dit alles kan echter helemaal niet beweerd worden, aangezien er naar de cultuurhistorische betekenis van de Groningerstraat GEEN cultuurhistorisch onderzoek is verricht. Dit, terwijl sinds 1 januari 2012 gemeenten in het kader van het Besluit Ruimtelijke Ordening (BRO) tot dergelijk onderzoek wettelijk verplicht zijn.

Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om een zeer globale inventarisatie zoals de Structuurvisie Cultuurhistorie 2014-2024 van de gemeente Tynaarlo, die door BügelHajema wordt aangehaald. En evenmin volstaat het (beperkte) archeologische onderzoek verricht door De Steekproef. Bij cultuurhistorisch onderzoek als bedoeld door de BRO is de gemeente gehouden om:

(...) breder te kijken dan alleen de archeologie. Ook de architectuurgeschiedenis en historische (steden) bouwkunde, bouwhistorie, tuinhistorie en historische geografie dienen te worden meegenomen in de belangenafweging. Hierbij gaat het om zowel al bij wet of verordening beschermde (“waardevaste elementen of gebieden”) als niet formeel beschermde objecten en structuren (“waardevolle elementen of gebieden”): van rijksmonument tot het vermoeden van een archeologische vindplaats.

(bron: aanwijzingen en aanbevelingen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2013)

De gemeente Tynaarlo heeft dit dus verzuimd. Voor zover de cultuurhistorische waarde van het gebied is nagegaan, is slechts afgegaan op zeer globale, verouderde en/of onvolledige informatie, zoals de cultuurhistorische waardenkaart en de archeologische waardenkaart van Tynaarlo (zie bijlage). Aan nieuwe studies en inzichten over deze unieke (pre)historische verbindingsweg tussen Noord- en Midden-Nederland met al zijn landschappelijk, archeologische en monumentale bijzonderheden rondom, is door de plannenmakers volledig voorbij gegaan.

Gedurende de gehele planvorming van 2013 tot heden heeft er aldus nooit een realistisch beeld bestaan van de hoge cultuurhistorische en historisch-geografische waarden van dit gebied.

Uit de richtlijnen van de RCE wordt volkomen duidelijk hoezeer de gemeente hiermee in gebreke is gebleven:

“Rekening houden met aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten” is alleen mogelijk als voorafgaand aan plan- en besluitvorming onderzoek naar deze waarden heeft plaatsgevonden. Deze opdracht sluit aan bij de Algemene wet bestuursrecht, waarin is vastgelegd dat een overheidsbesluit goed gemotiveerd moet zijn. Het is immers niet mogelijk om rekening te houden met cultuurhistorische waarden zonder te weten waarover men het heeft.”

(bron: aanwijzingen en aanbevelingen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2013)

Zonder wetenschappelijk gefundeerde kennis over de historisch-geografische betekenis van deze plek is het ook volstrekt voorbarig uitspraken te doen, zoals in de Aanmeldnotitie gebeurt, over het behoud van landschappelijke karakteristieken en de vermeende aansluiting van het ontwerp op landschappelijke elementen en omgevingspatronen.

Dit soort uitspraken is volkomen subjectief en nergens op gebaseerd. Zo zijn de geplande moderne bebouwing en verlichting bij het transferium wel degelijk te beschouwen als een stevige inbreuk op de belevingswaarde van deze eeuwenoude beekdalpassage. En datzelfde geldt voor de totaal niet in het historische landschap thuishorende zuileiken en siergrassen die Onix in haar visie op de beeldkwaliteit suggereert.

De ergste bedreiging voor cultuurhistorie en landschap zit hem echter in de mogelijk aanzuigende werking van het transferium en de OV-hub op de komst van grootschalige bedrijvigheid. Hierdoor wordt deze plek immers extra aantrekkelijk voor de vestiging van bijvoorbeeld een groot hotel of wegrerestaurant. Ook valt te vrezen voor uitbreiding van het reeds aanwezige tankstation.

Op diverse percelen pal naast het transferium rust reeds een horeca- of bedrijfsbestemming. Deze beslaan uitgerekend de locatie van de Drentsche Punt, waar zich vrijwel zeker archeologische restanten bevinden van een zeer belangrijke grensherberg en een omgrachte middeleeuwse versterking, gelegen op een nog steeds zichtbare hoogte in het beekdal.

Niettemin vermeld de Aanmeldnotitie dat:

“Binnen het effectgebied zijn geen andere activiteiten bekend of te verwachten waardoor cumulatie van negatieve effecten zal optreden. In de omgeving van het plangebied zijn geen ontwikkelingen gepland tot cumulerende effecten kunnen leiden.”

Het is onbegrijpelijk dat deze aanzuigende werking niet wordt benoemd als een risico waardoor cumulatie van negatieve effecten zal optreden. De verstening en verstedelijking langs snelwegen is een verschijnsel dat zich voordoet in heel Nederland en in toenemende mate ook in de Noordelijke provincies. Denken dat het De Punt wel zal overslaan, is grenzeloos naïef. Temeer omdat voor een hotel op deze plek in het recente verleden al eens een aanvraag is gedaan.

Het moge duidelijk zijn dat een vormvrije MER-beoordeling vanuit cultuurhistorisch oogpunt volkomen misplaatst is. Daarentegen zou de volledige MER procedure doorlopen moeten worden, waarbij op basis van de nieuwste inzichten alsnog de cultuurhistorische waarde van het gebied door middel van onafhankelijk onderzoek in kaart wordt gebracht.

Hoogachtend,

Jim Klingers
Bouwhistoricus en restauratieadviseur

Beilerweg 4
9418 TE Wijster
06 41373813
jimklingers@hotmail.com
www.klingersbouwhistorie.nl

- 1 BIJLAGE: *De vergeten cultuurhistorie van De Punt*. Dit document heb ik reeds in januari 2019 verzonden aan de gemeenteraad als achtergrondinformatie n.a.v. mijn korte presentatie in

de Bloemenveiling van Eelde op 20 november 2018.